

CSIKI LAPOK

Laptulajdonos: Dr. VÁKÁR LAJOSNÉ	Egész évre Félévre	Előfizetési ár:		Nyilvántartási közlemények díja soronként 1 Pengő Kézfiratok nem adhatók vissza. Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottak. Kiadóhivatal: Csikszereда, Apaffy Mihály-uca 56 sz.	Felelős szerkesztő RÉSZEGH GYÓZŐ
		Pengő 6.— 3.—	Negyedévre . Pengő 15) Példányonkénti ára 12 fillér		

Hazamegyünk...

Irta: Dr. Ábrahám Ambrus.

Kézemben megrepeg a toll, szememre fátyolt borít a könny, szívemben gyorsabban folyik a vér s lelkemben valami rég nem érzett öröm hurja reszül, mikor leírom ezt az epedve, de mindig hittel várt két kétfagu szót: haza megyünk...

Valami csudálatos keveréke járja át agyamat a fájdalomnak, a mélységes hitnek s a törhetetlen reménynek mikor arra gondolok, hogy huszonkét esztendő keserves szenvedés és bánódás után mély ráncokkal az arcomon, őszülő fürtökkel fejemen újra szabadon térhetek vissza a földre, ahonnan annyiszor könnyes szemmel, fájó lélekkel jöttem el, de, amelyről soha, sehol egy pillanatra le nem mondtam s amelyet mint dajkáló anyámat s életbe indítómat mindig a szívemben hordtam, amelynek porát, kavicsát s virágját, hogy lázssam s melegét érzem dolgos asztalomon talizmánként tartottam...

Hazamegyünk a földre, amely miénk a vér jogán, mit hosszú évszázadokon keresztül oly bőségesen hullattunk halmára, völgyére, huzatermő rónájára s kopasz sziklájára. — Haza megyünk a földre, amely miénk a mult jogán, mellyel elszakíthatatlanul kapcsolódunk hozzá minden rögéhez, minden virágjához, minden szálló faleveléhez s minden porladó esztendőjéhez...

Hazamegyünk az Óit mentére, ahol a Hargita oldaláról arcunkba vág a Mitás szel, ahol rakottya bokrok a barnafa házak között siklik végig a Káson vise, ahol a Csomádtető öreg bükkfái alatt a Szent Anna-tó partjáról századok óta száll Ég felé a bizakodó ének:

Az Árvák s az özvegyek s az özvegyek s a szegények
Benned remélnék Anna, Szűz Máriának anyja.

Hazamegyünk a földre, amelyről huszonkét hosszú esztendőn keresztül soha, de soha meg nem feledkeztünk, amelyhez soha, de soha hitlenek nem voltunk s amelyre szárazsól, tengerről, világvárosok zajából, fényéből s kies magányos tájak mélységes csendjéből mindig visszavágytunk.

Hazamegyünk a földre, hol szívrepesve vár reánk egy nép, amely hus a husunkból, vér a vérünkéből, amelytől elszakadni nem tudunk és nem akarunk soha, amelynek keserű sorsát és vörző sebeit huszonkét hosszú esztendőn keresztül szívünkben hordtuk, amelyért éjet nappallá téve hittel dolgoztunk s mindennapi imádságainkban a Mindenható Istenhez buzdón fohászkoztunk.

Hazamegyünk a földre, hol reánk vár, felénk intget egy tájék, ahol bészédes borvizek partján fakad a nefelejts, ahol dalolva köszöngtet erdő, mező, patak, ahol multa, jóvőre, bura és öröme, susogva hajlik rá a fény...

Hazamegyünk a földre, ahol drága s fekete a kenyér, ahol buval, bajjal, szenvedéssel telve van az élet s ahol a viharral, vésszel szüntelen harcoló igaz emberhez közelebb az Isten...

A VIRÁGOK URÁHOZ.

Csalán csipéstől sokat szenvedett,
de fehérén maradt liliomok
kőnyörögve kérnek — oh Nagy Urunk —,
huzz ki gyökerestől kertedből
s dobj egy szemétdompra minden gyomot.
1940 szeptember 25 Miklós Ferenc.

Könyvkötészeti munkákat

a legjobb és legtartósabb
kivitelben a legjutányosabb
árak mellett eszközöl a

Vákár üzlet, Csikszereда.

Honvédeink Mária lábainál.

Irta: Albert Vilmos.

Vannak szavak, melyeknek különös varázsa van. Ezek között is első helyen áll ez a szó: honvéd. A 48-as idők szabadságharcosai avatták e nevet szentté. A világháború a Felvidék és Kárpátalja visszatérte gyarapította fényét, dicsőségét. De soha akkora varázssal, olyan elbűvölő hatalommal nem csendült meg bennünk e szó, mint e nagy napokban.

Hogy vártuk a honvédeket! Mikor aztán a mindörökké feledhetetlen szeptember 11-én, remek gépkocsikon, kesztek begördültek hozzánk e délcegen töfő fut, a rohamisakos, nspbarntotta fiatal honvédek, kiérthetetlen öröm-mámor vett erőt mindenkin. Nincs toll, amely ki tudná fejteni azt a korlátlan áradó boldogságot, éljén zuhatót és ujjongást, mellyel — a 21 éves szörnyű börtön után — fogadjuk a megváltó, felszabadító magyar leventéket. A vezénylő tábornok törzsakaros beosztott egyik százasos beszélt nekem, hogy mindenütt győztes élmény volt látni a magyarság túlradó örömét, de a lelkesedés olyan mámorát, mely e város és környéke népét elragadta — sehol nem lehetett észlelni. Ez a nép, melynek arcélét az életért vittv kezény harc bronzá eszette, ezer éve gyakorolja a honvéd mesterséget itt a keleti kárpátok bércein és azért, mint itt élő honvéd a régi bajtárs mélységes együttérzésével és szeretetével köszöntötte az ideérkező honvédet, aki e földön a legnagyobb honta el nehi: az elveszett drága hazát. Ez a honvéd lezart egy feneketlen sötét multat s minket, akiknek a leltűnt hatalom részéről a Madách eskümonójának állati sorsa volt szánva, odaállított egy új, dicsőséges esztendő küszöbére...

Amóta ez a bűvös szó: honvéd tölti be a székely bércek és völgyek világát. Honvéd áll het a gymenai és ojtosi szorosban, utalnak honvéd-huszárok, honvéd-ágyuk, honvéd-barokkosok dűbörögnek végig.

Honvédek töltik meg Csikorszag legszentebb helyét, a somlyói klastromot is. A mult vasárnap, 22-én láttam őket a Somlyói Szűsanya lábainál. Ott volt a tábornok a vesérkarival, három pad tele tisztekel s a többi padban sűrű, tömött sorokban Horváth katonái. Valóban félelem volt látni ezt a tisztelet parancsoló honvéd-táborat az ősi templom hatalmas ível alatt. E katonák áhitata, magatartása nagyzerű hitvallomás volt. Megmutatták, hogy nemcsak a hazának, a legfőbb hadvezérnek tudnak szolgálni, hanem tudnak áhitattal leborulni a legfőbb Hadur, az Élet és Halál mindenható Ura előtt is. Azoknak, akik a templomot csak kívülről ismerik, a vasárnap szentmisét otthon vagy az erdőben töltik, a pünkösdi és Mária-napi búcsút messziről esemlék s ilyen intell genciók vastagabb rétege — példát adtak az ősi szent hit iránti hűségéről, a gerincos katolikus öntudatról, a vallási kötelességekről.

Mikor az egyszerű ferences atya, P. László feltűnt a sekrestye előtt, hogy megkérdeje a szentmisét, az egész katonatábor mint egy ember állott fel, mintha a Hargita fenyője egy mondatra megrendültek volna

— s úgy maradtak fesses állásban, míg a páter megkezdte a misztrációt.

P. Szűcs Dánes házfőnök, kit az elnyomó hatalom több társával együtt börtönbe zárt és kegyetlenül megkínzott s aki a felszabadító csapatokkal jött haza — szentbeszédében üdvözölte a kat. székelység szent helyén a honvéd-testvéreket, akik a meggyőzött székely népnek elhozták az epedve várt szabadságot. Antán rajzolta e nép rendíthetetlen hűségét a Somlyói Máriához. Es a hűség tartotta fenn e népet az elnyomtatás legsötétebb idejében. Máriában bízott, remélt és e reményében nem csalatkozott.

Voltak évek — ugymond — mikor a szarnoki bata'om eser akadályt gördített a bucsusok útjába. Földre tiporta templom sászóit, letépte — ha felfedte — a keresztet piros, fehér virággal, sőt még a papokat is megverte. Nem tudta megérteni, miért árad, serglik a nép Somlyóra, hiszen otthon is tudna imádkozni. Hogyan is lehetett volna ez ellenséges csendőri hordának fogalma a csodatévő Szűsanya ellenállhatatlan varásszól, a székely nép évszázadok megszentelte vallási hagyományairól!

B:széde végén kérte a honvédeket, hogy Mária szobránál a mi népünkkel együtt imádkozzanak, hogy még mélyebb legyen ősi szent hitünk, fajunk, nemzetünk iránti hűség és minden kat. magyar e hűség parancsa szerint gondolkodjon, éljén és cselekedjen.

A Mária-napi búcsu megismétlődött pünkösdi szombatiának messzehíres nagyarányú felvonulása. A székely balladák és bércek acélos népe imában és áhitatban borult le a Mindenható előtt, hogy elhonta nekünk a megszabadulás ragyogó napját, hogy itt köszönhető a gyimesi vadvirágok földjén a szabadság első hírvékeit, a százszor szép leventéket, a magyar honvédeket.

E sok alföldi, felvidéki és dunántúli fiatal katona késsen állott arra, hogy az első szóra halálba menjen a mi megváltásunkért, megszabadulásunkért. Megérdemelt tehát, hogy megfogadjuk Mária lábainál felcsendülő nagy tanításukat. Az új életet kezdő nemzetnek első sorban élő hit kell: a Hunyadiak, Zrínyiek, Rákócziak férfias, getnyító hita. Hit, melyről őz itt bizonyosságot tettek. Nemzeti szűz kokárdán, sászón, örömmamoron túi szellemi és erkölcsi újjászületésre van szükség, újjászületésre hitben, gondolkodásban, cselekvésben. Nemcsak népünk széles rétegeinek, hanem első sorban az értelmi, a vezető rétegek bele kell állania fentartás nélkül, egész lélekkel, példával, cselekedettel a keresztény reneszánsz sodró áramába —; ez a lelkiület és élet képesít egyedül hitünk, nemzetünk, népünknek nem hiuságos, hanem egyszerű, alázatos, örvendő, önzetlen és áldozatos szolgálatára, nagy és kicsiny dolgokban egyaránt.

Országviszasszerző államférfiainknak, szabadságot hozó honvédeknek, az új esztendő országépítésének nagy művében csak így leszünk méltó munkatársak.

Mindenható Istenem!...

Állok a Te nagy csodád, a rádió előtt s hallgatom a legszebb közvetítését a honvédek csikszereдаi bevonulását. Imára kulcsolt kézzel állok én a világháború vak honvédje, megrepeg az ajkam s a negyedszázad óta elsötétült szemekből hullanak a fényes könnyek... Hallom! Hallom: Csikszereдаban éjig száll a dal! Isten áldd meg a magyart... s a dal száll át a bérceken és völgyeken, eljut hozzám, a világháború székely vakjához.... Megbűnhődte már e nép a multat s jóvendő.

Hála Neked Mindenható Istenem, hogy megérhettem, hogy a csiki székelyek ismét szabadon énekelhetik mindnyájunk szent imáját.

Lélekben én is köztetek menetek dicsó honvédek... fényes fegyverrel és kipirult arccal. — Késenfogva vezet Csaba királyfi, nem ereszt el a kezem; én is veletek maradtok vitéz honvédek és soha többé nem megyek el arról a földről, amely ma ismét a miénk lett, szabad és boldog lett.

Köszönöm Neked Istenem, hogy visszaad-

ta nekünk azt a földet, amely nekem is az életet adta, köszönöm, hogy engem székelynek teremtettél, köszönöm, hogy meghallgattad negyedszázados imámat és hazát adtál a hazátlan székely gyermekeidnek, köszönöm, hogy otthont adtál az otthontalan, üldözött fiadnak. — Köszönöm, eszerszer köszönöm azt a napot, amelyen a Te szent akaratodból ismét szabad lett a szülőföldem Csikorszag!

Budapest, szeptember hó.

Dr. Ferencz Ignác.
vak hadiroktant.

Tusnádfürdön villák és telkek eladóak esetleg eloszerelendők. — Értekezni Tusnádfürdön, a Mariska-villában. 2-3

Csikszereдаban, a volt Transsylvania étterem, kerthelyiségével és melléképületeivel kiadó. — Értekezni lehet Pototsky Kristófnál. 2-3

Erdélyi fejek:

Adorján Imre.

As alábbi oikk egyik budapesti nagy napilapban jelent meg. Szószertint átvesszük és közöljük:

A felszabaduló, örömmámorban uszó székely tájak felett emberek jelennek meg. Emberek, akik ezért a tájért, ennek a népnek felszabadulásáért a sötét elnyomatás idején mindent elkövettek. Emberek alakja bontakozik ki, akik kötelességtudással, semmitől vissza nem riadva mentek előre azon az uton, amelyen 1940 szeptember első napjaiban feltűnt a magyar honvéd alakja.

A csiki székelység egyik ilyen nagy embere Adorján Imre.

Adorján Imre csikmenasági lófő székely családból származik. Abban a községben született, mely ma is hűn őrsi a keletről hozott hagyományokat. Ebben a községben még meg lehet találni, szemlélni és rögzíteni azokat a másfélezeréves keleti hagyományokat, melyek biztosították népünknek Európa e kegyetlen vihararkában a fennmaradását.

A világháború előtti években Adorján Imre egyike volt azon keveseknek, akik faluról falura járva földmivelés, mezőgazdaság, állattenyésztés, tejtermelés, legelőjavításra tanította az embereket. Összefogásra bízott. Nyíltan hirdette mindig és mindenhol, hogy a középosztály akkor teljesíti kötelességét, ha visszamegy a gyökérhez, ha sorosan együtt halad a néppel. Sajnos nem sokan hallgattak rá. Az „eredményről“ nem kell beszélni.

Adorján Imre munkája azonban nem volt hiábavaló. Fáradozása nyomán gazdakörök alakultak, mezőgazdasági gépek beszerzése indult, nemesebb vetőmagok kerültek a földbe, tenyésztőállatokat válogattak és faiskolákat csináltak. Adorján Imre már az 1900-as évek elején legteljesebb híve volt a mai napig is az maradt a szövetkezeti mozgalmaknak. Falusi előadásai során híveket állított a mozgalom mögé. A „Hangya“ segítségével több szövetkezetet alakított. Mai napig is személyesen vezeti a csiksomlyói szövetkezetet.

A világháborúban a híres 82. gyalogezredben, főhadnagyi rangban szolgált. Egyik legvittebb tisztje volt eszrének. Legénysége rajongásig szerette. Volt katonái most is emlegetik s olyan kötelességtudással köszöntik, mintha századában szolgálnának.

Adorján Imre maradéktalanul meg is érdemli a tiszteletet. A sötét magyar éjszaka kezdetén, 1918-ban nem nésett jól jövedelmező állások után. A székely hadosztályban fegyverrel, később itthon ésszel és tettel szolgált a népet. A Magyar Párt megalakulása után, egészen mostanáig a megyei főtitkári tisztséget látta el. Az ő szívében, lelkében és agyában fordult meg Csikvármegyének minden buja, baja. Érzékeny lelke minden ember tragédiáját átélte. Ez mennyi tragédia volt! milyen súlyo-

sak! Adorján Imre nem futott el előlük. Irt, jegyzőkönyvet, kért, sürgetett. Rengeteg ügyet elintézett. Nem rajta mulott, hogy minden ember bajára nem talált irt, hogy minden ember könnyét nem tudta letörlni. Kétváltásos szakadatulán, oéltudatos munka után újból osendörök jelentek meg Adorján Imre házánál, Imre bácsi hosszú volt szokva a szuronyhoz. Két évtizede élt az árnyékba. Most azonban nagyobb baj volt. Fenekestől felforgatták a házát. Tiszti kardját s néhány levelét lefoglalták. A bűnjelökek egytt Nagyváradra, később Kolozsvárra szállították. Allambistonság elleni összesküvés és hasaárulás címén több társával vád alá helyesték. Válogatott kinsásokkal próbálták szára birni. Lábánál fogva felkötötték. Arcát harapófogó közé szoritották, miközben éles reflektorral világították szemébe, forró vasalóval vasalták, de Adorján Imre nem beszélt. Nem, mert tudta: embereket, családok sokaságát keverheti bajba. Miért szenvedjen más is?! A krajovai haditörvényesék 5 évi fegyhársra ítélte. Sorsát megalkuvás nélkül, erős lélekkel, a feltámadás reményében vetett törhetetlen hittel viselte. A magyar honvédség bevonulása a kolozsvári katonai börtönben találta Adorján Imrét. Alma valóra vált. Leiratatlan szenvedéseit elfelejtette. Bo'dogságtól sokogva borult a szabadságot hozó honvédek uyakába.

Tesztileg összetörve, de teljes szellemi és lelki frissességben most ismét otthon van Adorján Imre. Otthon van s pihenés helyett székely emberek ügyes bajos dolgait vette kezébe.

Ferenc Gyárfás.

Ujabb elégtétel a hirhett „névelemzés“ egykori áldozatának.

1933 év őszén vagyunk, az iskolai év kezdetén. A nemrég lezajlott választásokon a liberális párt került uralomra. A közoktatási tárca a „praeceptor Romaniae“, Románia u. n. „nagy tanítója“, a mindenható Angheluscu miniszter kezében, A névelemzési tragikomédia, es a lélekfogdosásra berendezett, hajmeresztően korlátolt névmagyarázat, es az u. n. „nemzeti etimologia“ — ekkor állott örületének tetőpontján. E névelemző „magassbb célu“, „nemzeti miszsiós“ játék miatt sok, a magyar iskolából kikergetett gyermeknek es szülőnek kellett keserves könnyeket hullatnia.

Ha nem történt volna közöttünk, ha nem olvastuk volna az írásokat saját szemünkkel, tán el se hittük volna. Mi történt hát? Csátósségi Tódor János, csobotfalvi Borbáth János s Borcsa Gergely szeredai főgimn. tanár kérésükre a minisztértől választ kaptak, mely szerint ne merjék gyermekeiket a kat. magyar iskolába iratni, mert — szól az írás — ti, igen tisztelt szülők, „sunteji de originá románá — román eredetűek vagytok. A kérés körutja is igen érdekes volt. Az elintézés módjában épületesen egybevágó összeműködés nyilatkozott meg. Az alsófoku hatóság elállta a jobb sorára

érdemes székely gyermek beiratkozásának útját s a szülőt a miniszter bácoihoz utasította. Emez — alantasától, vagy más, „egészen megbísható“ forrásból merített tájékozás, tudományos névfejtés alapján — bravuros hussárvággással metszette ketté a gordiusi csomót: sunteji román — román eredetű, vagy s punktum,

Borcsa tanár azonban nem tett pontot az ügyre. Két ut állott előtte nyitva: vagy beiratja Julia nevű leánykáját az állami iskolába, vagy otthon hagyja. Utóbbi esetben vállalnia kellett a bírságolást, üldözést, esetleges bebörtönözést. A második utat választotta: nem iratta be gyermekét sehová; es zuhogott is a fejére a zaklatás es bírságolás.

Egyidejűleg azonban dr. Pál Gábor képviselő megfogalmazásában es utasításai alapján megindította a törvénytelen rendelet miatt a miniszter ellen az u. n. kontenciós pert a táblánál. Előszedte a leveles ládából a család régi székely eredetét bizonyító sárgult foliánsokat s románra fordítva, mellékelte a per iratokhoz. Dr. Ferenczy Zsigmond ügyvéd volt a jogi képviselője. Mint ismeretes — a pert mind a táblánál, mind a sommitószéknél megnyerte. Leánya 1 évet vesztett, de az 1934—35 tanévben már a magyar iskolába iratkozhatott.

Ugyanezen évben inspektor járt az intézetben s külön magához kérette Borcsa tanárt, mert — amint mondotta — látni akarta azt a vakmerő embert, aki Angolécut beperelte. Meglepődve állapította meg, hogy ez az arc — a legjobb akarat mellett sem mutatta a dicső dákoromán vonásokat, de annál világosabban a messze ázsiai tipikus mongol jeleget, mely kézzelfoghatóan igazolta, hogy felperes ősei egykor nem D'ca bércsi köst, hanem a kirgiz pusztákon szágudostak.

Borcsa tanár azonban még itt som állott meg. Ha már az ősrégi székely eredetét igazoló iratok együtt voltak, 1938 májusában — a budapesti eucharisztikus kongresszus idején — személyesen vitte fel azokat a magyar belügyminiszteriumba. A m. kir. belügyminiszter e hó 23-án 42 969—1938. II. a. szám alatt válaszul a következő bizonyítványt küldte:

„A rendelkezésemre álló hiteles adatok alapján ezennel megállapítom, hogy a Háromszék vármegyei Kézdiszentlélek községben 1883 évi május hó 8 napján született Borcsa Gergely főgimnáziumi tanár, valamint gyermekei, ősi székely lófői rangjukat, ugyszintén a „kézdiszentléleki“ előnév használatához való jogukat igazolták.

Nevezetek ugyanis igazolták egyenes es törvényes származásukat, abból a törssökös székely Borcsa családból, amely a háromszéki Kézdiszentlélek községben az első foglalás ősi jogával bírt székely öröksége alapján a „kézdiszentléleki“ előnévet használta es székely lófői ranggal bírt.“

Eddig szól a miniszter irata. Ma, amikor annyira divat a nemesi eredet felkutatása s az előnévnek sokszor minden jogos alap nélkül a nevek elé való biggyesztése, Borcsa tanár a

A „CSIKI LAPOK“ TÁRCÁJA.

Miszsiós beszámoló levél.

IV.

Hétfőn délután volt az apostolosítás. Hálásan bucsuztam el munkatársamtól, Kiss Jósokától s Erdős Jóska barátamtól es a húgától, öccsétől s unokatestvéreitől, vendégül látó háza kedves személyeitől, kik ottlétünk alatt mindkettőiket olyan tejedelmi módon tartottak es elláttak.

Ezzel már vége lett volna a szigoruan vett misziós munkának. Pihenhetünk babérjainkon, ahogy szokták mondani. De még utolsó teckének befutott júniusi utolsó hetére új szerep: a nagysomkut templomi bucsúra egy kis tridiumot tartani. Ott a bucsu Szent Péter-Pálkor van, de falubelyt a következő vasárnapon ünnepelekk meg, mert akkor jobban reáérnek. Nagysomkut járási székhely, vidéki város, régen a régi Kővárvidékének központja volt, még a szék-háza megvan. Nagy környékkel rendelkezik. Radics István plebános, ki-ügyes, praktikus érzékkel a hitközségnek házat, földet szerzett, úgy tervezte, hogy 28-án este pénteken kezdjem meg, szombaton 29-én az ünnepen délelőtt, délután predikáljak s másnap 30-án vasárnap van a bucsu, délelőtt fejezzem be. Így is egyeztünk meg írásban, de kért, hogy előbb, vagy utóbb pár napot töltsünk együtt s látogassanak meg Berkeszen közös jó barátainkat, a derék Kászonyi Lajos földbirtokost s öccsét, Edgárt a kiváló festőművészt. Én úgy döntöttem, hogy előbb legyek én s már szerdán elmentem, hogy est a dátumot leten sugalta, később beigazolódik. Szerdán délután, csütörtököt, egész napot s péntek délelőtt együtt töltöttük el, csak reggel mentünk be Berkeszről ko-

csival Somkutra, hogy ott misziózhassam, mert a Kászonyi fiúk faluja református. Esett az eső jóformán mindig, nagy volt a sár, de mi igen kellemesen töltöttük az időt, mert már jó pár éve nem láttuk egymást. Közben mig Lajos a gazdaságban járt, én Edgárnak modelt ültem, hogy a három évvel testeni kezdett arcképmet befejezze. Hogy ez nem sikerült, nem rajtunk mult. S hogy mikor folytathatjuk, azt csak a jó Isten tudja, ő az egyedüli biztos megmondhatója.

Szóval pénteken este 7 órakor megkezdtem a bucsu kis lelki előkészítőt. Szépen es népes számban hallgatták beszédemet. Másnap június 29-én szent Péter es Pál ünnepe 10 órakor miséztem es beszéltem, publikumommal meg voltam elegedve. Alig mentünk Radicsal s a két Kászonyi fiával a plebánára, az ezredek a csendőrmesterrel magához hívat. Nem tudtuk elképzelni az okot. Természetesen a felsőbb parancsra elmentünk s ott tudomásunkra adta, hogy a lelkigyakorlatot be kell szüntetni, nekem mielőbb el kell hagyni a községet, Szamosújvárt misézhetek, amennyit akarok, de ott réam szükség nincs, mert ott helyben is van pap, kinek azt is megparanosolta, hogy másnapról fogva nem szabad predikálni, (Nesse szegény bucsu!), mert hadizóna van. Később hallottam, hogy a harangozást is betiltotta. Szomoruan ettük meg az innesi ebédet, már ahogy előlegezni lehetett a vasárnapi menüt, leredukáltan. Délután négykor Radics kikiesér az autóbuz állomásra, hát ott, kit látnak szemem? Megjelent az én új ismerősöm: a berkeszi csendőrmester. Gondoltam, hátha azért jött ki, hogy megfigyeljen, hogy valóban elutazom-e?

Mindjárt hozzánk jön s egyik folyósóra elvezet s kéri, hogy utazó táskámat nyissam ki s engedjem meg, hogy megvizsgálja. Minden misziójogszékemet végignézi. Megmutatom

a breviáriumot, kibontom hálóingemet. Majd megkérdem, hogy hány gyermeke van. Hármát mond, elveszek három szentképet, hogy nekik küldöm s neki is adok egyet. Mikor elkészült a matózással, a képeket megköszöni s bocsánatot kér, de kötelesség, parancsa volt erre. Az autóbuz utasai addig vártak rám, a „drága vendégükre.“ És én angolosan, gyorsan, szabadon elővezetem, távoztam Nagysomkutról, se szó, se beszéd, ott hagytam a szegény híveket, mint szent Pál egykor a testvéreket.

Szombaton este 7 órakor már itthon voltam. Most történt meg velem életembe az első eset, hogy elmondhattam enyémnek: megjöttem, de hivatalosan még nem érkeztem meg, ez csak hétfőn este euedékes. Hogy mit szölk a szegény hívek szombaton este s Radics mivel vigasztalta meg őket, azt csak ők tudják. Ugy-e mégis Isten sugallta, hogy előbb menjek el s látogassam meg Berkeszen a Kászonyi fiúveket? Ha nem hallgatók a benső szóra, most hoppon maradhattam volna. Se kecske, se kaposzta. Így a szomorú emlékek mellett maradtak vigasztalók es kellemesek, hogy mégis két napot sikerült kifognom....

Itt a vége, fuss el véle. Boosásson meg, ha hosszúra nyult levelem tonala, nyugtassa s vigasztalja meg kedves Viktor Barátomat az a tudat, hogy könnyebbittem csordultig tele lelkemen azzal, hogy ezt elmondhattam, (de ki tudnám panasolni magamat, ha valaki meghallgatná szavamat!) s Szerkesztő Uram pedig, türelmesen meghallgatott, (igy kívánásom sikerült.)

Isten legyen velük! Szeretettel öleli régi barátsággal Szamosújvárt, 1940 augusztus 12-én.

P. Réthy Apollinárius,
misziósatyá.

A csikszerepai Magyar Nemzeti Bank közleményei.

A Magyar Nemzeti Bank kirendeltségei a folyó valuta és deviza-üzletben külföldi valutát és devizát a naponta jegyzett hivatalos vételi árfolyamon és felárral vásárolnak.

Azokat a valutákat és devizákat, melyekért a Román Nemzeti Bank többet törített, mint amennyit Magyar Nemzeti Bank árfolyama és felára eredményezne, a Bank kirendeltségei külön árfolyamokon vásárolják meg. Ezek az árfolyamok leban vannak megállapítva; az ellenértéket a kirendeltségek az átváltási árfolyamon átismantva pengőben fizetik ki. Ezeket az árfolyamokat csak visszacsatolt területi lakos vagy cég és csak olyan valuták és devizák tekintetében igényelhet, melyek a visszacsatolás időpontjában már tulajdonában voltak. Igazoltan áruki-veletlő származó devizák és valuták visszavonásig adhatók el ezeken az árfolyamokon; minden egyéb deviza és valuta pedig csupán 1940 október 15-ig.

A Bank így külön leu árfolyamot alkalmas arany (-érme, -rud, -fővény, -por) vásárlásánál is.

Ezeket a külön leu árfolyamokat — melyek után külön felár nem jár — a Bank ugyancsak naponként jegyzi.

Lapunk az összes árfolyamokat hetenként közli meg.

A beszerzési feltételeiről és módjáról, a Magyar Nemzeti Bank kirendeltségei nyújtanak közlelő felvilágosítást.

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos árfolyamai:

1940 évi szeptember hó 24-én.

VALUTÁK	Vételi		Eladási	
	árfolyam	felár %	árfolyam	felár %
Canadai dollár	250 —	50	300 —	53
Dinár	7 60	46	7 90	47 5
Dollár U. S. A.	355.—	50	360 —	53
Cseh-Morva Protektorátus korona	11 45	45	11 80	46 5
Szlovák korona	11 55	45	11 90	46 5
Lira	17 40	47	17 90	48 5
Svájci frank	78 30	50	79 30	53
Svéd korona	81 70	50	82 70	53
DEVIZÁK				
Athén	3 02 1/2	38	3 05 1/2	39 5
Bélgárd	7 82	46	7 88	47 5
Berlin	135 70	18	136 70	19 5
Pozsony	11 79	45	11 93	46 5
Bukarest	3 41	—	3 44	1 5
Istanbul	268 —	38	271 —	39 5
London	13 88	50	14 04	53
Milano	17 66	47	17 86 4	48 5
New-York	34 10	50	34 70	53
Prága	11 79	45	11 93	46 5
Szófia	4 11	33 5	4 15	35
Stockholm	82 —	50	82 80	53
Zürich	78 50	50	79 30	53

Külön leu árfolyamok:

VALUTÁK	Vételi árfolyam leban
Dollár U. S. A.	211 65
Lira	9 50
Svájci frank	48.—
DEVIZÁK	
London	851 80
Milano	9 50
New-York	211 65
Zürich	48.—
Szinarany kilógramja:	239 022

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A közjegyzői irodák vezetésével Dr. Nagy Tibor bízták meg.** A csikszerepai két közjegyzőség vezetésével a város katonai parancsnoka Dr. Nagy Tibor bízta meg, aki a közjegyzői teendőket, az évv. Dr. Novák Albertné házában levő közjegyzői irodájában látja el.

— **Labdarugó mérkőzés.** A VII. hadtest VII. mérő-száada és a csikszerepai Atlétikai Klub között e hó 29-én, vasárnap délután fél 4 órakor labdarugó mérkőzés lesz. Az érdekesnek ígérkező mérkőzés jövődelmát a rendezőség a menekültek felségélyezésére fordítja. Belpódiák: 1 pengő és ülőhely, 50 fillér állóhely és 20 fillér a katonai- és dobjelgyek ára.

— **Haláloság.** Dr. Barts Jenő, főgimnáziumunk régi diákja és jótörője, lapunknak a letűnt uralom alatt, hűséges magyarországi előfizetője, a debreceni Tisza István tud. egyetem gazdasági hivatalának igazgatója folyó hó 16-án Debrecenben rövid szenvedés után elhunyt; 19-én temették el nagy részvét mellett. Dr. Barts Jenő a possonymegyei Bactaból származott, nemzet eredetű családú; a négy fős családnyi végente sa ősi csikszerepai főgimnáziumban. Es idő alatt megszerette a székely népet és szívbe sárta. Nevelő intézete iránti ragaszkodásának nemcsak szép nyavakban adott kifejezést, hanem szép tetteiben is. Több éven át volt azon adakozók között, akik adományokkal hozzájárultak ifjúságunk évvégi jutalmazásához. Legutóbb, 1938 őzén is 2000 lejt küldött egy szegény székely diák toll ruhájára. — Megörle a Székelyföld visszafoglalásának nagy napját, de forró vágya, hogy 36 év után újra megláthassa a boldog diák-kor feledhetetlen emlékeit, a kintromot, sz internátust, a Kis-Somlyót, a borvizet — már nem teljesülhetett. Intézetünk, ismerősei, barátai szeretettel őzik emlékeit. (A)

— **Honvédelmi kormányzatunk elsőként ad megrendeléseket Erdélyi iparának.** A Székelyföld és Erdély egy részének visszafoglalásával, mint ismeretes, számtalan különböző iparvállalat és üzem került vissza az anyaországba. Ezeknek az iparvállalatoknak és üzemeknek legnagyobb része a román impérium alatt, de különösen annak a visszacsatolás megelőző utolsó heteiben, súlyos anyagi veszteségeket szenvedett. A kormány és az anyaország gazdasági élete már is megkezdte azt a munkát, amellyel a haszért területi ipari hálózatát az ország vérkeringésébe bekapcsolhatja. Az egyik legelső lépést ezen a téren a honvédelmi kormányzat tette, amely megelőzőe a magángazdasági életet, már is elkészítette a visszafoglalt iparvállalatok és üzemek statisztikáját és minden előkészületet megtett arra, hogy Erdély és a Székelyföld ipara, az anyaországi iparvállalatok érdekeinek veszélyeztetése nélkül, a legrövidebb idő alatt tekinélyes honvédelmi közszállításos juszon. A honvédelmi miniszterium gazdasági osztályának kiküldöttel ugyanis már a bevonulással egyidejűleg elkészítették az elfoglalt területi iparvállalatok statisztikáját, amely a vállalatok anyagi helyzetére és teljesítőképességére vonatkozó adatokat foglalja magában. Értesítésünk szerint ezen adatok alapján az erdélyi és székelyföldi iparvállalatok hamarosan meg is kapják az első honvédelmi megrendeléseket. A honvédelmi miniszterium ezzel a gyors intézkedéssel elsőként nyújtja segítő kezét az erdélyi iparuk.

— **Hirdetmény.** Értesítem a város polgárságát, hogy a román törvények értelmében eddig repülőalakra szedett fizetések és illetmények utáni 20/0-03 nemzetvédelmi adót, számlákra alkalmazott 5 százalékos repülőbéllyeg illetéket és a vásárlások utáni 2 százalékos hadfelszerelési rendkívüli adót nem kell tovább viselniük. Éter Elemér parancsnok, városparancsnok.

— **A szeszgyedáruság Erdélyben.** A visszacsatolt erdélyi résznek harmincnégy szeszgyár került vissza. A harmincnégy szeszgyár közül hét ipari és huszonhét a mezőgazdasági szeszgyár. Az erdélyi területen működő szeszgyárak aránylag alacsony száma arra vezethető vissza, hogy a románok, amikor az impériumot a trianoni békediktátum után átvették, rögtön megkezdék az akkor még virágzó erdélyi mezőgazdasági szeszipar mesterséges elorvasztását. Így csökkent le a román impérium alatt 70—80 ról 27-re a mezőgazdasági szeszgyárak száma és így szűzordott össze az egész virágzó erdélyi mezőgazdasági szeszipar. A szeszgyedáruságnak most az a célja, hogy szervesen kidolgozat nagyban-s program alapján Erdély szesziparát racionalizálja és azt a régi világháború előtti magas fokra emelje. Ennek a célnak a szorgálatában a szeszgyedáruság arra törekszik, hogy a románok által leállított mezőgazdasági szeszgyárakat Erdélyben lehetőleg újra feltámassza. Az erdélyi mezőgazdasági szeszgyárak racionalizálásával és a románok által leállított szeszgyárak újbemhelyezésével kapcsolatban, a személyi és tárgyi körülmények alapos mérlegelése után Erdélyben is, mint annak idején az anyaországban és a felvidéken, sor fog kerülni a szeszgyedárusági reviziójára. Egyébként a szeszgyedáruság már most, a katonai közigazgatás alatt megkezdte Erdélyben működését és a szükségleteket kielégíti. Az élelítő- és élelgyártási koncepciók ügyét csak a katonai közigazgatás megszüntével fogják rendezni.

— **A volt magyar postai alkalmazottak figyelmebe.** Azok a volt magyar postai alkalmazottak, akik igazolni tudják, hogy a magyar posta alkalmazásában állottak és hogy a román postalgazgatás magyarságuk miatt bocsátotta el állásukból, vagy akik a román impérium átvételkor esküt nem tettek; a mosorvásárhelyi Szereső Postalgazgatóság általános osztályának vezetőjénél haladéktalanul jelentkezenek. Az érdekeltek vigyák magukkal összes személyi okirataikat. Azoknak, akik okirataikat már beadták és ezzel jelentkezőik megtörtént, újból jelentkezőik nem kell. Es a felhívás nem vonatkozik azokra a volt postai alkalmazottakra, akik a román postai alkalmazásuk előtt a magyar királyi postánál szolgálatot nem teljesítettek. Ezek a volt román postai alkalmazottak ha igazolni tudják, hogy a román postalgazgatás magyarságuk miatt bocsátotta el szolgálatukból, a kereskedelem és közlekedésügyi miniszterhez intézett kérvényben magyar postai alkalmazásukat kérhették. A kérvényben az összes személyi okiratokon kívül a postai szolgálatra való alkalmasságot igazoló usztai orvosi bizonyítványt, erkölcsi bizonyítványt és a Magyar Párt megfelelő igazolását kell csatolni. A kérvényeket a mosorvásárhelyi m. kir. Szereső Postalgazgatósághoz kell benyújtani.

— **A visszafoglalt erdélyi vállalatokhoz a kormány felügyelőket rendelhet ki.** Kormányrendelet jelent meg a visszafoglalt erdélyi és erdélyi országrészekben működő vállalatok felügyelete tárgyában. E szerint a kormány a vállalat költségére felügyelőt rendelhet ki, aki az ügyvitelt abból a cégből ellenőrszi, hogy az ország közgazdasági, közhitteli és egyéb közérdekeinek megfelel-e.

— **A „Drótkéfé” e heti száma ez simult hét minden eseményéből tártja a maga pompás rajzes és szöveges tréfáit.** Kéfé Ábel haditudósító Egyipomból tudósít. Az erdélyi események perze most is az érdeklődés középpontjában lesznek. A Drótkéfé már Erdélyben is mindenütt kapható. Kiadóhivatala Bpest, IV., Veres Pálné u. 35.

— **Réti Mihály nevére román nyelven kiállított és beszereltetett okmányokat igazolt tulajdonosa a m. kir. rendőrségnél (Vármegyeház fas.) átvetheti.**

— **Haláloság.** Csikkarcsfalvi Antal Istvánné szül. Gidró Rózsilla, 66 éves korában, folyó évi szeptember hó 23-án meghalt Csikkarcsfalván.

— **Felhívás.** A m. kir. állami munkaközvetítő-hivatal erdélyi kirendeltsége Kolozsvár székhelyű, Hitler Adolf tér 9 szám alatt működését megkezdte. Fenti hivatal felbírja mindazokat a szerveket, amelyek munkaközvetítéssel foglalkoznak (Magyar Párt, különböző jótékonyegyletek) és azokat a hivatalokat, amelyek a román impérium alatt munkaközvetítéssel foglalkoztak, hogy fenti hivatalnál haladéktalanul Irásban jelentkezenek és különösen a jelenleg nyilván tartott álláskeresőket jelentse be és amennyiben ezekről személyi lapokat töltöttek ki, a személyi lapokat a sikert biztosító egységes elintézés érdekében fenti hivatalba haladéktalanul küldjék el. Fenti hivatal felbírja ezeket a szerveket, hogy addig is, amíg a hatóság munkaközvetítő hivatalokat különböző városokban az anyaországi mintára megszervezi, illetve a román impérium alatt működött ilyen hivatalok átvételéről gondoskodik, működésüket teljes erővel folytassák — Felbírjuk a különböző kereskedelmi, ipari, bányászati és kohászati vállalatokat, ezeken kívül a különböző magángazdaságokat, hogy a román impérium alatt álló területekről igen nagy számban ösönlő menekültek meletölbi elhelyezése érdekében fenti hivattal haladéktalanul kösöljék, hogy milyen mértékben hany munkavállalót tudnak alkalmazni. Az otthonukból kiűzöttek igen nagy számú menekültek kenyérben juttatása ma havi kötelesség — M. kir. állami Munkaközvetítő Hivatal erdélyi kirendeltsége.

Felhívás.

Az Országos Ipari és Bányászati Családpénztár Erdélyi Kirendeltsége a mai napon a visszatért országrész Ipari, kereskedelmi, bányászati és kohászati munkaadóhoz „Kérdőív”-et bocsátott ki, amelyben az 1939 évi munkáslétszám adatokat kell feltüntetni. A Kirendeltség felbírja a munkaadókat hogy a kért munkáslétszám adatokat pontosan töltsék ki a „Kérdőív”-en és azt a kézbesítéstől számított 3 napon belül az Országos Ipari és Bányászati Családpénztár Erdélyi Kirendeltsége Kolozsvár, Kossuth Lajos-uca 51. szám alá küldjék be. A „Kérdőív”-et még abban az esetben is ki kell tölteni, ha a munkaadó üzeme jelenleg nem működik, vagy munkásokat nem foglalkoztat, azonban azt a körülményt, amely az üzem működését akadályozza a „Kérdőív”-en fel kell tüntetni.

Minden munkaadó, aki „Kérdőív”-et nem kapott, de a lapban 1939 évi folyamán legalább 10 munkást foglalkoztatott, tartozik felhívás nélkül is az előző évi munkáslétszám adatait fenti kirendeltségnek 8 napon belül bejelenteni.

A kézbesített „Kérdőív”-et minden esetben (tehát nemleges esetben is) ki kell tölteni és vissza kell küldeni a kirendeltségnek.

Az 1938 évi XXXVI. t. c. alapján megkivánt bejelentés megtételének elmulasztása, a hiva között t. c. 29. § alapján 1000 pengő, visszacsatolás esetén pedig 3000 pengő pénzbírságot vonhat maga után, a valószínűleg meg nem felelő adatoknak bejelentése pedig a t. c. 30-ik §-a alapján, ha a eszelekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást képez és két hónapi terjedhető elzárással büntethető.

Kolozsvár, 1940 szeptember hó 23.

Országos Ipari és Bányászati Családpénztár Erdélyi Kirendeltsége.

Eladási hirdetmény.

A csikvármegyei katonai parancsnoksághoz tartozó gazdasági felügyelőség — Vármegyeház 7 szám — téssapros fizetés mellett eladja a következőket:

1. 10 drb. Rhódé Island tenyészrakast,
2. 100 kalangya zabot,
3. 30 kalangya őszl rozsol,
4. kb. 3 vagon rozs, buza és árpaszalmát

Csepőlgarnitúra: Csepőlgarnitúra 900 as, D: x'ar-fő, 4-ös gözgyip, H fűrés & Schranke fűrés gyártmány, eladó. — Úszamban megkötke ható. Cim a kiadóhivatalban.

Vizi kis műmalomba gyakorlott moinarségedet keres, Czizó Sándor malomtulajdonos Csikszerepai község.

Egy 9 lampas „Standard” rádió eladó. Megtekinthető Csutak Ernő urnál, Csikszerepában.

Különféle butorok eladók. Cim a kiadóhivatalban.

Zongorát keresek berbe. Cim a kiadóhivatalban.

Osikcsekefalván, házból és gazdasági épületekből álló belsőségem eladó. Értekezni Füstös Károly-al.

Elvesztett tegnap, szombaton délelőtt egy „Miss” névre hallgató s s u k a, drótszőrű foxterier kutya. Leírása: boros hosszú szőrűset — sárgás hosszú keskeny fej — o'dalán fehér alapon nagyobb szőrűs fekete foltokkal — nyakán sziljon rémérémmel. Nyomra vezető jutalomban részesül. Aladics erdőmérnök, Csikszerepa.

Új festőműhely!

Tisztelettel hozom a n. é. közönség szives tudomására, hogy Csikszerepában, a Sétatér 1. szám alatt (Nemzeti Bank épülete mellett)

műhelyemet megnyitottam.

A legnagyobb szakértelem mellett vállalom: oim-táblák festését, szobafestést, épület- és butormázolást, fényesítést a legszebb kivitelben és a legolcsóbb áron. A n. é. magyar közönség szives pártfogását kért!

Antal Elemér

szoba- és oimfestő, Csikszerepa.